

Četvrti dani ICARUS-a Hrvatska: Europski arhivski krajolik: u potrazi za novim obzorima.

Trogir, 14. – 16. ožujka 2018.

U Trogiru su od 14. do 16. ožujka 2018. bili održani 4. dani ICARUS-a Hrvatska pod nazivom *Europski arhivski krajolik: u potrazi za novim obzorima*. U sklopu ovog događanja bila je održana i konferencija regionalnog ogranka Međunarodnoga arhivskog vijeća – EURBICA.

Skup je bio otvoren pozdravnim obraćanjima Thomasa Aignera (ICARUS), Vlatke Lemić (ICARUS-HR), Deborah Jenkins (EURBICA) i Marine Grgičević (Državni arhiv u Splitu). Uvodno predavanje održao je Thomas Aigner upoznavši nazočne s najnovijim projektnim aktivnostima u koje je uključen ICARUS, s posebnim osvrtom na novi projekt *Time Machine*, koji je u vrijeme održavanja konferencije bio u pripremačkoj fazi.

Prva sjednica konferencije je bila zajednička i nosila je naziv *Arhivi u digitalnom svijetu*. U njoj su bila održana četiri izlaganja: Vlatka Lemić je prikazala mogućnosti koje pruža digitalni arhivski krajolik europskih portala, Wilm van Dongen (APEF), predstavio je i prikazao mogućnosti europskog arhivskog portala (*Archives Portal Europe*). Iskustva i mogućnosti realizacije digitalnog „putovanja kroz vrijeme“ na primjeru budimpeštanskog „vremeplova“ prikazao je András Sipos iz Arhiva Grada Budimpešte. Naposljetku se Walter Schloger sa Sveučilišta u Grazu osvrnuo na složenu problematiku autorskih prava i licenciranja u digitalnom okruženju s aspekta baštinskih ustanova (galerija, knjižnica, arhiva i muzeja).

U nastavku prvoga dana konferencije bila je održana prva paralelna sjednica: *Europski arhivski projekti, programi i aktivnosti te Predstavljanje Međunarodnoga arhivskog vijeća*. Na prvoj sjednici je bilo održano šest izlaganja čiji su izlagači predstavili iskustva projekata arhivskih portala: Sándor Biszak (ARCANUM) je prikazao projekt *Mapire.eu*, Charles J. Farrugia (Nacionalni arhiv Malta) prikazao je projekt MEMORJA, a Tajana Hajnik (Arhiv Republike Slovenije) projekt slovenskoga digitalnog arhiva: e-ARH.si. U ovoj sjednici je Ana Tuk (Državni arhiv u Varaždinu) prikazala prekograničnu suradnju hrvatskih i slovenskih arhiva u projektu SIHeR 1,2,3..., a Inge Rudomino (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu) hrvatski arhiv web-a. Za to su vrijeme bila održana izlaganja posvećena radu i aktivnostima Međunarodnoga arhivskog vijeća. Deborah Jenkins (MAV/EURBICA) upozнала je nazočne s radom i rezultatima Međunarodnoga arhivskog vijeća (MAV). David Sutton (MAV) je obrazložio međunarodnu ulogu koju imaju stručne arhivističke udruge u radu MAV-a. Vlatka Lemić se osvrnula na utjecaj koji MAV može imati na nacionalnu stručnu zajednicu, s osvrtom na hrvatskome primjeru. Naposljetku je Karin van Honacker (MAV/

EURBICA) izložila smjernice za zaštitu osobnih podataka, sukladno europskim standardima o privatnosti.

Drugoga dana konferencije bila su održana tri seta paralelnih predavanja. U prvoj paralelnoj sjednici toga dana, bio je održan seminar na temu o upravljanju arhivskim gradivom u hitnim situacijama, koji je vodio David Sutton. Usporedno je bilo održano pet predavanja tijekom sjednice koja je nosila naziv: *Zajednička informacijska struktura – partnerstva i suradnje*. U njoj je Aleksandra Uzelac (IRMO) prikazala odnos digitalnih kulturnih politika i CULPOL projekt, a Tihomir Živić (OKULT UNIOS) i Robert Raponja (SJSOS) su prikazali novu inicijativu u sklopu paneuropske digitalne strukture DARIAH, pod nazivom *Theatralia*. Uslijedilo je još jedno predavanje pod okriljem DARIAH-a: Vedrana Juričić (HAZU) upoznala je nazočne s razvojem portala *Znameniti*, posvećenoga prikazu digitaliziranoga gradiva nastalog djelatnošću znamenitih Hrvata. Izlaganje o platformi *Modulor ++*, koja služi za dokumentiranje kulturne i prirodne baštine, zajednički su pripremili Goran Zlodi (FFZG) i Luka Maroević (Link2). Završno izlaganje bilo je posvećeno osvrtu na izložbe prikazane u formatu *MS PowerPoint-a* i prikazu dosadašnjih aktivnosti Istorijskog arhiva u Kotoru na digitalizaciji gradiva, koje su pripremile Tina Ugrinić i Jelena Strahinja Mršulja (Državni arhiv Crne Gore – Historijski arhiv Kotor). Tijekom druge paralelne sjednice bio je održan drugi dio seminara posvećen upravljanju arhivskim gradivom u hitnim situacijama, u sklopu kojega je Karmen Levanić (Državni arhiv u Varaždinu) iznijela problematiku smještaja Državnog arhiva u Varaždinu. Seminar je bio zaokružen raspravom o nacrtom *Smjernica za sigurna utočišta arhivskoga gradiva u opasnosti*. Za to je vrijeme bila održana sjednica pod nazivom *Zaštita, suradnja i pristup zajedničkoj arhivskoj baštini* u kojoj su svojim izlaganjima sudjelovali sljedeći izlagači s ovim izlaganjima: James Lowry (Sveučilišno središte za arhivističke studije u Liverpoolu - LUCAS), Otvorena arhivska pitanja: Dvadeset godina nakon Auerove RAMP studije; Bojan Cvelfar (Arhiv Republike Slovenije), Sporazum o sukcesiji bivše SFRJ i arhivi; Csaba Reisz (Mađarski nacionalni državni arhiv), Arhivsko gradivo na portalu *Hungaricana*: tajne odluke vlade 1955.-1967.; István Kenyeres, Prijenos znanja između mađarskih i ukrajinskih arhivista; Tijana Rupčić i Srđana Sivčev (Istorijski arhiv Kikinda), Spašavanje gradiva Gruntovnog suda Velika Kikinda 1842.-1962. – iskustva Istorijskog arhiva u Kikindi. Treći, i posljednji, set paralelnih sjednica bile su jednim dijelom posvećene interoperabilnosti i umrežavanju AKM zajednice, dok je s druge strane Wim van Dongen (APEF) održao radionicu posvećenu radu na Europskom arhivskom portalu. U sjednici posvećenoj AKM umrežavanju i njihovoj interoperabilnosti sudjelovali su sljedeći izlagači s navedenim izlaganjima: Ana Vukadin (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu), Mirna Willer (Sveučilište u Zadru) su predstavile projekt *Nacionalna kataložna pravila*; Ana Stevanović, Nebojša Kovačević i Ivan Obradović (svi iz Nacionalne biblioteke Srbije (NBS)) prikazali su primjenu bibliotečnih alata u arhivskome opisu te implementaciju

predmetnih odrednica NBS-a u *Elektronski katalog rukopisa i arhivalija AtoM NBS*; Kristijan Crnković (ARHIV PRO) prikazao je primjenu platforme INDIGo u arhivima; Snježana Radovanlija Mileunsić (Muzejsko-dokumentacijski centar) objasnila je *Registar književne baštine u hrvatskim muzejima i baštinskim ustanovama*; Žana Bobić, Laura Grzunov, Marta Ivanović, Jelena Šatalić-Krstić (svi sa Sveučilišta u Zadru) pripremili su izlaganje pod nazivom: *Oživiljena zadarska baština: pričajući vodeni žigovi, nasmiješeni inicijali, zadarski gusari i druga čuda*.

Posljednjega dana konferencije bila su održana dva seta paralelnih predavanja. Prvi set paralelnih predavanja bio je okupljen pod nazivom: *Iskustva i pristupi digitalizaciji te Bogatstvo i raznolikost arhivskoga gradiva*. U sklopu prvoga bila su održana sljedeća izlaganja: Balász Karlinszky (Arhiv Nadbiskupije u Veszprému), Nove mogućnosti – digitalizacija Nadbiskupijskog arhiva u Veszpremu; Fuad Ohranović (Historijski arhiv Sarajevo), Objava i digitalizacija kulturnoga nasljeđa bosanskih Židova – arhivski fond Luara Papo Bohoreta; Slavo Grgić (Katolički školski centar „Ivan Pavao II.“ Bihać), Arhiv Banjalučke biskupije – počeci digitalizacije arhivske građe; Joško Katelan i Stevan Kordić (Državni arhiv Crne Gore – Istorijski arhiv Kotor), inoviranje elektronske razglednice Istorijškoga arhiva Kotor i kulturne baštine Boke; Goran Vržina i Anastazija Vržina (ACOS), neinvazivna *low light* digitalizacija. Na paralelnoj su sjednici bila održana ova izlaganja: Stevan Mačković i Tatjana Segedinčev (Historijski Arhiv Subotice), Album fotografija dr. Bele Mačašovskog iz Prvoga svjetskog rata; Stjepan Prutki (Državni arhiv u Vukovaru), digitalizirano arhivsko gradivo Vojne granice iz 18. i 19. st. u hrvatskim arhivima – stanje i mogućnosti korištenja u zajednici; Karolina Holub (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu), Pogled u *Digitalne zbirke NSK-a*; Katarina Čeliković (Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata), Digitalizirana baština na portalu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata; te Jasmina Tunjić (Hrvatska radio-televizija), Arhiv HRT-a. Na posljednjem setu paralelnih izlaganja bila su održana sljedeća izlaganja: na sjednici pod nazivom: Pisana baština, IT i kreativne industrije – nove mogućnosti, sudjelovali su ovi izlagači: Elisabeth Steiger (ICARUS), Europski arhivski blog – kreativno izdavaštvo u suvremenome okruženju; Martina Kramarić (Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje), Ususret novim pristupima u objavljivanju starih rukopisa i dokumenata – predstavljanje digitalne knjižnice *Manuscriptorium*; Branka Molnar (Centar za restrukturiranje i prodaju) i Magdalena Kuleš (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu), Fasije Zagrebačkog Gradeca u 17. stoljeću – tekstualna analiza i vizualizacija podataka; Benedikt Perak (Filozofski fakultet u Rijeci), Izrada lokalnih korpusa i jezičnih modela uporabom graf baze i *Reldi* skripte za automatsko tokeniziranje, lematiziranje i ovisnosno parsiranje tekstova na hrvatskome. Na sjednici pod nazivom: Partnerstva i suradnje s lokalnim zajednicama bila su predstavljena ova izlaganja: Toma Katalin (Arhiv Grada Budimpešte), Objedinjavanje povijesnih dokumenata iz privatnih zbirki – topoteke nastale u projektu co:op; Ladislav Dobrica (Hrvatski državni arhiv),

Topoteka u školama – iskustva Hrvatskoga državnog arhiva; Nada Topić (Društvo knjižničara u Splitu), Topoteka Knjižare Morpurgo; Liljana Krpeljević, Svjetlana Mokrš, Dubravka Pađen Farkaš (Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek), Kazališni život Osijeka – digitalizacija zavičajne zbirke Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek; Maja Barić (Muzej grada Iloka), Platforma digitalne pisane baštine Muzeja grada Iloka.

Tijekom održavanja konferencije bio je održan sastanak Izvršnog odbora EURBICA-e. Zaključno, ova konferencija je prema već ustaljenom ključu održavanja, okupila pedesetak predavača i preko 160 sudionika iz dvadesetak europskih zemalja, koji su razmijenili iskustva u širokom rasponu tema od digitalizacije i zaštite pisane baštine do projekata s područja kulture i znanosti.

Ladislav Dobrica